

Transcript Strategie in Beeld video-interview met Wouter van Ransbeek, artistiek directeur ITA (Internationaal Theater Amsterdam)

Interviewer: Boris Franssen

Wouter van Ransbeek:

ITA live is ons derde virtuele podium. Wat we doen is het live uitzenden van voorstellingen die hier op het podium op het Leidseplein live gespeeld worden en die je online via stream toegankelijk maakt, die je thuis kunt bekijken in je eigen woonkamer. Wat we daar doen, is de programmering die normaal op het Leidseplein ook staat, van voorstellingen van het eigen ensemble, maar ook gast-programmering, die vertalen we via livestreams en direct toegankelijk maken in de huiskamer.

Het is een hele interessante zoektocht. Hoe kan je een theaterervaring, die sterk leeft van de relatie tussen het publiek en acteurs, vertalen in een medium wat veel toegankelijker is en wat niet een beperking in geografie heeft, waar je een veel breder publiek mee kunt bereiken? Dat is toch wel een nieuwe tak van sport. Inderdaad, ja, het is een zoektocht. Het is een zoektocht naar een nieuwe artistieke vorm.

Boris Franssen:

Je vertelde dat je al veel langer geleden begonnen was, zelf, met die zoektocht naar een nieuwe artistieke vorm. Je noemde het theater aan de ene kant en de film aan de andere kant?

Wouter van Ransbeek:

Wat zo interessant is, is dat het laatste decennium er enerzijds in de film heel veel geëxperimenteerd is met technieken en esthetische principes van het theater, Lars von Trier heeft een fantastische film die eruitziet als een theaterstuk, en anderzijds zijn er veel theatermakers die het laatste decennium heel veel filmische techniek en filmische dramaturgie, maar ook letterlijk film in hun voorstellingen ingebouwd hebben. Die scheidingslijn tussen film en theater, is steeds een stukje dichterbij elkaar gekomen.

Het stond in de sterren geschreven dat het op die manier ook samen zou kunnen komen via de nieuwe technologie en het feit dat die data ook online verzonden kan worden. Het vraagt best wel wat. Je hebt nu geen satellietwagens meer nodig om voorstellingen naar de andere kant van de wereld uit te zenden. Esthetisch waren we klaar om te kijken hoe we theater konden vertalen naar film, naar een filmische ervaring. Het is wel belangrijk. Wij proberen geen film te maken.

We vergelijken onze zoektocht soms een beetje met een documentaire, bijvoorbeeld van een leeuw, maar ook van voetbal, als je voetbal registreert, dan volg je de bal als cameraman. Je vraagt niet aan de voetballer om zich klaar te maken en om het shot opnieuw te doen. Je volgt live wat er gebeurt. Een van onze basisprincipes is dat we niet ingrijpen in de voorstelling. We maken geen nieuwe regie van die voorstelling, maar we proberen een filmische vertaling te maken van de theaterervaring en het verhaal vanuit de acteurs en vanuit de dynamiek op de scène te vertellen, niet vanuit een snelle wisseling van shots.

Wat op televisie veel gebeurt, is dat shots heel snel op elkaar volgen, waardoor er een dramatische spanning in de beelden zit. Bij ons blijft die spanning toch ook heel sterk in het theater zitten.

Boris Franssen:

Het Volkskrant artikel, dat gisteren verscheen, daar wordt gesproken van een revolutie in het theater.

Wouter van Ransbeek:

Wat zo mooi is aan het theater, het is eeuwenoud. Al eeuwenoud zijn er twee principes: er is de eenheid van tijd en er is de eenheid van plaats. Er is een publiek wat, wat ik altijd fantastisch vind, een babysit regelt, een tram instapt, soms van heel ver weg komt naar een plek om zich samen met andere mensen collectief te concentreren en een relatie aan te gaan met een andere groep mensen die een verhaal vertellen. In één moment en op één plek ontstaat dat samenkomen.

Wat het revolutionaire natuurlijk is, is dat die eenheid van plaats losgelaten wordt. Veel mensen vragen: Waarom is het niet on demand beschikbaar? Waarom kunnen we niet in onze eigen tijd kijken? Theater gebeurt niet in je eigen tijd. Theater is een kunstvorm van dat samenkomen, van dat collectief concentreren, daarom hebben wij de eenheid van plaats losgelaten. De eenheid van tijd laten we niet los omdat we het belangrijk vinden dat die woonkamers, die nu al een jaar lang een soort individuele afgesloten plek zijn voor mensen, waar je werkt, waar je leeft, waar jij je eigen regels en je eigen tijd hebt, plotseling door zo'n ITA live een theater worden.

Wij dwingen jou om acht uur 's avonds op je eigen bank te gaan zitten, want als je te laat bent, dan zijn we al begonnen en je kunt het ook niet op stop zetten. De grote revolutie zit in de artistieke zoektocht naar: Hoe vind je er een beeldtaal voor? Het gaat nog een beetje dieper naar de kern van het theater, dat je die eenheid van plaats loslaat en dat het toch lijkt te werken.

Boris Franssen:

Misschien, als ik kijk naar ITA live, is het zo dat het niet alleen maar bijdraagt aan een groter publieksbereik, maar dat het jullie ook kan helpen om aanvullende inkomsten te genereren?

Wouter van Ransbeek:

Dat is op dit moment nog heel moeilijk om te zeggen omdat, we hadden het er al over, het een nieuwe tak van sport is. Dan weet je niet hoe de publieksoontwikkeling zal zijn en vooral hoe die na corona zal aanhouden. Wat ik weet uit onderzoek van de mensen die er al net iets langer mee bezig zijn, is dat het elkaar niet in de weg zit. Ongeveer tachtig procent van de mensen die de voorstelling online gekeken heeft, wil de voorstelling toch nog live zien.

Het blijkt zelfs een aanjager te zijn van het publiek voor bepaalde voorstellingen. Bijvoorbeeld een belangrijke voorstelling uit Londen, die is eerst via NT live uitgezonden in China. De voorstelling was zo populair, dat op het moment dat deze in China fysiek aankwam, die daar

maanden, jaren gestaan heeft omdat er al zo'n awareness rond die voorstelling was, dus het bijt elkaar niet. We zien wel dat er een enorme publieksgroei is en kan zijn.

We zijn begonnen met Medea in oktober, een van onze eerste streams. Bij onze eerste stream hadden we rond de 1.500 kijkers en bij de laatste stream die we deden, hebben we 7.000 kijkers gehad. Dat zijn alleen de mensen die een kaartje gekocht hebben, want rond de vijftig procent geeft aan dat ze met één of meer mensen extra zitten te kijken. Dit betekent dat de groep vrij groot is. Dat betekent ook dat er kansen liggen om een model te maken.

Onze doelstelling met ITA live was niet in de eerste plaats om er een financieel model van te maken, maar wel om iets te hebben waarmee we kostenneutraal een breder publiek konden bereiken. En dat we een publiek kunnen bereiken waar we internationaal bijvoorbeeld niet bij komen of in Nederland niet bij komen, want we kunnen ook niet met alle voorstellingen een tour door Nederland doen. Sommige voorstellingen zijn te groot om te touren.

Voor ons was het primair een instrument voor publieksoontwikkeling en publieksbereik over de grenzen van de geografie heen. Daar zit natuurlijk wel een mogelijkheid in. Kijk, we zijn wel dingen aan het onderzoeken, maar dat zal toch afhangen van hoe die publieksoontwikkeling zal blijven. Groeit dit? Blijft dit na corona? De kosten van zo'n livestream zijn ook vrij hoog. De investering die je per livestream moet doen, hebben we al erg naar beneden gehaald omdat we met ons eigen team de knowhow hebben.

In de herfst hebben we drie maanden gewerkt aan omscholingen om ervoor te zorgen dat we met eigen materialen konden werken. Het is nu een patchwork van materiaal wat we huren, van mensen die we huren en van eigen mensen. Daar hebben we een team mee gebouwd en daardoor zijn de kosten gedaald. De kosten van de live stream die we gingen doen voor corona, waren acht keer zo duur als de gemiddelde kosten die ik nu heb om de live stream te doen. Dat zorgt ervoor dat we veel meer kunnen doen en dat we veel sneller een breakeven punt bereiken, dat was ons initiële doel.

We zijn nu opnieuw in gesprek met cinema's en we zijn aan het kijken of we in ons eigen theater niet die broadcast opnieuw kunnen uitzenden, bijvoorbeeld voor scholen. Het zou zo kunnen zijn dat over de jaren heen, als dat publiek blijft groeien en we een aantal vormen vinden om die broadcast opnieuw te gebruiken of in te zetten, dat daar wel een model ontstaat van een inkomstenstroom.

Boris Franssen:

Jullie beschreven ook in het jaarverslag dat jullie te maken hebben met stijgende vaste kosten en gelijkblijvende subsidie, dat dit best een uitdaging is.

Wouter van Ransbeek:

Het is een grote uitdaging. Sinds de grote cultuurbezuinigingen zijn we nog altijd niet terug op hetzelfde niveau van onze subsidie. We hebben net het kunstplan ingediend en we hebben niet alles gekregen wat we wilden of wat we nodig hebben. Wat interessant is, als er een kostenstijging is, betekent dat, dat je steeds minder voor dezelfde prijs kan doen en dat is ook de grote uitdaging voor ons. Het interessante in zo'n grote organisatie is, dat er ook veel personeel is. De loonkosten stijgen verder en anderzijds produceren wij ook zelf theater.

De pure materiaalkosten zijn gestegen. Hoeveel ijzer nu kost en hoeveel het tien jaar geleden kostte, dat is een gigantische stijging. Al je kosten worden hoger en en je inkomen blijft hetzelfde, zelfs minder dan we hadden voor Zijlstra, dus dat is een uitdaging. We hebben natuurlijk die fusie achter de rug, daar hebben we samen met die twee organisaties gekeken: Kan daar efficiëntie zijn? Niet met het doel om minder geld te geven, maar juist om meer geld vrij te maken voor onze artistieke werking, want daarom zijn we ook hier. We moeten zoveel mogelijk geld investeren in de kunstenaars en in de kunstwerken die we tonen hier.

Één van de redenen om de fusie te doen was om te kijken, hoe we dingen nu efficiënter kunnen doen, waardoor we de output kunnen blijven genereren die we als beide organisaties genereren. Anderzijds hebben we als organisatie heel erg op de derde geldstroom gewerkt en de internationale groei heeft ons ook erg geholpen. Alleen op die laatste twee factoren zal corona een enorm grote impact hebben die niet alleen duurt tot het virus ophoudt, maar die nog heel lang zal duren voor bijvoorbeeld zo'n internationaal landschap.

Wij spelen rond de honderd voorstellingen per jaar in het buitenland. We hebben inkomsten tussen de acht ton en de 1 miljoen direct uit het buitenland, die zijn substantieel en die inkomsten zijn nu al een heel jaar weggevallen. Het ziet er voor volgend seizoen ook niet heel rooskleurig uit en, als er een recessie aankomt, dan gaan we ook op het vlak van de derde geldstroom een zoektocht met elkaar moeten voeren hoe we dat gaan oplossen.

Boris Franssen:

Even de derde geldstroom; Wat zijn daar de belangrijkste bronnen in?

Wouter van Ransbeek:

We hebben, wat zo mooi is, heel veel particulieren. We hebben heel veel vrienden en we hebben ook veel particuliere producenten, zoals we dat dan noemen. Mensen die ook in voorstellingen investeren, in speciale projecten die komen, mensen die speciaal labelen voor een productie die gemaakt wordt of voor een gastoptreden uit het buitenland. Er zijn ook een aantal particulieren die ons helpen om de livestream in begin mogelijk te maken. We hebben een enorm grote basis opgebouwd van particuliere hulp en dat is heel fijn, want dat voelt heel gedragen.

Wat ik ook zo mooi vind, is hoe dat theater is ontstaan. Het is ook eens afgebrand, want eigenlijk stond het op het Leidseplein aan de andere kant en toen heeft de burgerij van Amsterdam geld bij elkaar gelegd en is dat theater in twee jaar tijd opnieuw opgebouwd. Dus dat toont de draagkracht van de particuliere kracht onder dit gebouw en onder deze gedachte en dat vind ik leuk. Anderzijds hebben we relaties met fondsen. Die zijn ook goed, er zijn er een aantal meerjarig, wat wel fijn is, want zo een theater, dat plan je niet project per project, dat plan je over de jaren heen.

Dan hebben we nog onze sponsors met de Rabobank op kop. We hebben ook een rabozaal. Ja, ik vind het zo spannend, omdat ik – en ik ben hier nog maar 15 jaar, dus ik ken Nederland en Amsterdam nog niet goed genoeg - het gevoel heb dat het altijd in het DNA van deze stad heeft gezeten. De schilders die Nederland groot gemaakt hadden, hadden allemaal

particulieren die hen hielpen om hun werk te maken en die hen het juiste duwtje in de in de lucht gaven.

Wat ik ook zo mooi vind aan Nederland is, dat het een land met een nationale overheid is, maar ook echt een heel decentraal gevoel geeft, een decentrale organisatie van burgers die het zelf in de hand willen nemen. Er zijn allemaal overleggraden en het burgerinitiatief in dit land is zo sterk met het DNA van dit land verbonden, dat het altijd als normaal heeft geleken. Als je mij dat nu zegt, dan zie ik dat niet omdat ik gewoon heel vanzelfsprekend soms een telefoon neem en één van die particulieren bel, omdat ik weet dat hij daarin een specifieke interesse heeft om me te helpen.

Soms gaat het over het feit dat ik juridisch advies nodig heb en hij daar een kantoor heeft of in een kantoor werkt. Er is een vanzelfsprekend contact en dat is niet alleen een financieel contact, maar het is een contact van een aantal mensen die verbonden zijn met dit gebouw. Wij proberen ons dan ook te verbinden met wie zij zijn, wat zij in het leven willen, waar zij voor staan en waar ze naar zoeken. Wij proberen daarin de juiste raakvlakken te vinden.

Ik heb dat altijd een heel vanzelfsprekend contact gevonden. Wat ik zo mooi vind is, want ik heb heel lang in Duitsland gewerkt, daar zijn echt mecenasen, die komen met een grote zak geld en zetten die dan op tafel en dan krijgen ze mooie stoelen, dat het hier een heel mooi gesprek is tussen die particuliere producenten en ons. Een gesprek over hoe zij dat theater zien, wat ze belangrijk vinden en wat ze voor ons kunnen betekenen. Dat vind ik een heel gelijkwaardig gesprek, wat ik heel fijn vind.

Boris Franssen:

Hoe bereik je de doelgroepen in het buitenland? Hoe maak je de mensen bekend met ITA live?

Wouter van Ransbeek:

Wij zijn bekend, niet alleen als gezelschap, maar ook als theater. Toen we fuseerden, daarom staat de I van ITA voor internationaal, was dat belangrijk omdat dit een bijzondere plek is in de wereld. Er is bijna geen plek in de wereld waar op zo'n grote schaal het werk van een eigen ensemble voorkomt. Volgens mij hebben we twintig acteurs in vaste dienst, dus een eigen gezelschap dat produceert en anderzijds een grote programmering waarin dans en theater bij elkaar komt, dat gebeurt ook heel zelden en waar een heel substantieel deel van de programmering, internationaal is.

Er komen veel internationale dans- en theatergezelschappen hier in Amsterdam, er is een gezelschap wat veel internationaal speelt. Wij hebben een heel groot netwerk in het buitenland van theaters waar we regelmatig komen, van regisseurs waar we mee samenwerken. Voor elke live stream zoeken we de partners waar we van denken dat het publiek – want die hebben natuurlijk ook een fantastische achterban – een achterban heeft die deels ook rondom ons gezelschap of rond onze kunstenaars gebouwd is.

We hebben nu ongeveer een dertigtal theaters over de hele wereld die actief onze livestreams mee uit zetten in hun communicatiekanalen en dat proberen we voor verschillende makers te doen. Bijvoorbeeld komende zondag komt Milo Rau, echt een fantastische regisseur, die is directeur van het theater in Gent, NT Gent, daar hebben we een

intensievere samenwerking specifiek voor deze live stream opgezet, dat zij ook hun bezoekers daar attent op maken.

We zijn nu ook aan het onderzoeken of we ons kassasysteem zo zouden kunnen inrichten dat theaters voor ons zouden kunnen verkopen, waardoor zij er ook iets aan over houden. Ik denk op dit moment is dat nog niet zo belangrijk, maar wel als we weer opengaan, dan zal er toch ook een incentive vragen om voor iemand anders te werven bij het publiek. Nu is het een soort contact houden met hun publiek, maar in de toekomst lijkt ons dat goed, dat we daar ook gezamenlijk beter van worden als succesvol zijn.

Wij werken vooral op de theater communities en ons publiek wat we opgebouwd hebben door de jaren heen in die verschillende landen. Dat is denk ik wel verschillend van hoe andere mensen netwerken, die nu bezig zijn met die digitale platformen, die gaan meer via bioscopen netwerken. Mijn theorie is dat bioscopen niet altijd in staat zijn om theaterpubliek te bereiken. Het lijkt alsof je film maakt, maar dat is het niet, we maken eigenlijk theater. Dus het is veel beter om via theaters te gaan en daar de achterban te vinden.

Boris Franssen:

Hoe financier je precies zo'n nieuw initiatief als ITA live?

Wouter van Ransbeek:

De financiering van een nieuw avontuur vraagt vertrouwelingen en vraagt investoren. De eerste twee streams hebben drie particuliere producenten met mij meegedragen. Ik ben bij hen gegaan en ik heb hen gevraagd of zij mij konden helpen om tenminste de kosten die ik extra moest maken, dus niet de kosten van de inzet van onze eigen team, maar de kosten van het externe team en extern materiaal, of zij mij dat konden waarborgen.

Zo zijn we van start gegaan en de eerste heeft genoeg opgebracht om die eerste externe kosten al breakeven te draaien. Vanaf toen hadden we het vertrouwen dat we eigenlijk zelf het risico konden nemen, want daar gaat het eigenlijk over, iets ontwikkelen vraagt risico nemen. Wat wij dan meestal proberen, is om de eerste stappen zo te doen dat andere mensen meer het risico dragen, omdat ik vind dat wij artistieke risico's moeten nemen als culturele instelling, maar we moeten geen financiële risico's nemen, omdat we werken met geld wat de samenleving ons beschikbaar gesteld heeft.

Ik vind het heel belangrijk dat er ook echt wel mensen zijn die mee financieel vertrouwen uitdrukken in projecten die buiten de maat zijn, of die nieuw zijn. Dus zo gaan we meestal te werk.

Boris Franssen:

Zijn dat echt particulieren, of zijn dat ook fondsen?

Wouter van Ransbeek:

Nee het waren particulieren.

Boris Franssen:

Ik zag dat er nu ook fondsen aan zijn verbonden, was dat in de [onhoorbaar]?

Wouter van Ransbeek:

Ja kijk, soms moet er al iets zijn voordat je een fondsaanvraag kunt doen. Soms moeten mensen al een soort idee hebben van wat het zou kunnen zijn en wat de potentie is en daar ben ik in de ontwikkelingsfase - pre corona- vaak tegenaan gelopen. Dat mensen zeggen: "ja, maar dat werkt toch niet." ,of "Dat zal toch niet de kwaliteit hebben van het theater." ,of "Dat komt toch niet in de buurt van een theaterervaring."

In de eerste fase van dit project was het heel moeilijk om mensen te vinden die dit project ook echt als een mogelijk toekomst model zagen, wat parallel naast een live functionerend theater kon. Dat virtuele podium was iets wat misschien nog een beetje ondenkbaar was. Net zoals het ondenkbaar was dat wij alles via zoom zouden kunnen doen. Vergaderen en met de wereld spreken en eigenlijk niet meer zo veel reizen, terwijl binnen een maand zat iedereen op Zoom.

Ik reis nogal veel voor mijn werk en ik, ik weet nog dat voor corona was het vaak: "Ben je er nu weer niet?" en "Moeten we nu weer via zoom?" Terwijl ik dacht: "Ja, maar we zijn er toch?" Ik bedoel we zijn er met elkaar, we werken echt al heel lang via digitaal, omdat we ook heel veel in het buitenland projecten opzetten. Ik vind het interessant dat er bij een nieuwe technologie soms al een soort van lichtpunt aan de horizon moet zijn voordat er nog meer mensen – ik noem dat altijd believers - zijn die de schouders onder zo'n project zetten.

Daar waren de fondsen ook vrij vroeg bij, maar ik heb wel eerst een markt moeten zetten van dit kan het zijn. The Holy Grail is natuurlijk nieuw publiek vinden en daar is men heel erg in geïnteresseerd. Daar blijkt dit instrument wel mooi voor te zijn, want ook onze eerste surveys leren dat tussen de 40 en 60 procent ook van ons nieuw publiek is voor die live streams. Dat is best wel een gedachtengang. Fonds21 ondersteunt ons nu voor een aantal van die live streams om ook te kijken hoe we dat publiek kunnen verbreden, om dat te stabiliseren. Hoe we dat aan ons kunnen binden, hoe dat werkt.

Boris Franssen:

Ik kan me voorstellen dat je ook weleens voorinvesteringen moest doen, in menskracht, nieuwe competenties, materiaal?

Wouter van Ransbeek:

Het fantastische is dat, zoals we daarnet bespraken, door het feit dat videotecnologie en filmtechnologie en die kennis gebruikt wordt in het theater. Er zijn zo makers, maar ook Ivo van Hove, Katie Mitchell, Julien Gosselin, die maken soms bijna live films. Julien Gosselin heeft het zelfs zo ver geschopt dat hij bijna geen acteurs getoond heeft, drie uur lang, maar dat er een scherm was waar alles achter gebeurde en je af en toe zag dat een acteur zich klaar maakte om dat te doen.

De videotecniek an sich en de omgang daarmee, was al deel van ons DNA. Dat vroeg voor ons specifiek als organisatie niet de grootste ontwikkeling, maar die dan inzetten voor livestreams. We hebben echt super geluidsmensen en videotecnici, maar als je ervoor moet zorgen dat geluid goed is op een laptop of op een televisie, dat is weer een andere tak van sport. De knowhow die we opgebouwd hebben, is vooral in; hoe vertaal je de technologie die wij beheersen op een manier dat het er zelfs goed uitziet op een telefoon, want ongeveer

tien procent van onze kijkers, heb ik net gelezen, kijkt op zijn iPhone. Dit is best interessant, zeker bij livestreams van zes uur lijkt me dat best moeilijk.

Boris Franssen:

Is corona eigenlijk, wat dit betreft, een schitterend ongeluk?

Wouter van Ransbeek:

Was het Cruijff die zei: "Elk nadeel heeft zijn voordeel?" We moeten oppassen, want dit is natuurlijk heel fijn. Dit zorgt voor artistieke focus. Dit zorgt ervoor dat we contact met ons publiek kunnen houden, in een heel fragiele fase van ons bestaan. Het is één van de grootste crisissen in het theater an sich. Het is een lichtpunt. We hebben iets uitgevonden wat ook voor onze toekomst belangrijk is, maar we mogen niet vergeten dat, sinds oktober alweer, een zaal van achthonderd mensen en een zaal van zeshonderd mensen stilstaat.

Ondertussen zijn er al twee projecten gerepeteerd die niet in première zijn gegaan. Er staat een groep van ongeveer tweehonderd mensen stil. Aan de achterkant zijn er dus geen inkomsten ten opzichte van blijvende kosten. Voor elke culturele instelling, voor elke instelling of onderneming überhaupt, is dat nu de vraag: Hoelang kun je met kosten die blijven zonder de inkomsten? Hoelang kun je daarmee doorgaan?

Ik denk dat iedereen, of ze nu groot of klein zijn, vooraf heel duidelijk moet bepalen wat de doelstelling is. Waarom je digitaliseert en waarom je voorstellingen op stream zet. Voor ons was het heel duidelijk dat het iets zou zijn wat voor de lange termijn blijft en dus geen tijdelijke oplossing is. Het woord tijdelijk verslapt vaak de concentratie in de uitvoering van je plan.

Een ander aspect is, dat hebben wij vanaf het begin tegen elkaar gezegd, dat je kwaliteit kunt hebben op de scène, maar als je dan niet investeert in de kwaliteit van de vertalingen op live stream, dan kun je het wat mij betreft beter niet doen. Je werk lost dan op als bouillon. De straalkracht van wat in de kern prachtig is verdwijnt dan ook. Als die vertaling niet met dezelfde zorgvuldigheid en gedachtegang gebeurt, dan dan geef je jouw publiek een fractie van wat je bent. Er is dan nog een groter gemis bij het publiek dan dat er nu al is.

We hebben wel tegen elkaar gezegd, als we het kwalitatief niet zo kunnen maken dat het een eigen stijl, een eigen kenmerk en een eigen kracht heeft, dan moeten we dat niet doen. In de eerste coronagolf is er heel veel online beschikbaar gesteld. Wij hebben dat niet gedaan, omdat we niet klaar waren. We hebben wel heel even een oude registratie online gehad, maar echt van 15 jaar geleden, omdat die nog via de televisie registreerde toen of soms theaterstukken.

Toen dachten we nee, want wij proberen in alles zo goed mogelijk te zijn. Waarom zouden we dat in deze tijd dan niet proberen? Toen hebben we alternatieven gezocht. We hebben Decamarone, een serie en we hebben ook Alice in Wonderland, omdat dit wel een manier is waarmee je contact met met elkaar kunt hebben in een vorm die losstaat van onze normale voorstellingen. Ik denk dat het belangrijkste is, dat je goed moet weten waarom je die stream doet. Of het iets tijdelijks is of iets langs is, want dat maakt een wereld van verschil.

Boris Franssen:

Wat ik heel interessant vind, een aantal keer noem je ook de lange termijn. Proef ik dat je zegt niet te veel ad hoc, maar kijken waar je naartoe wilt, welke doelstellingen je wil behalen qua missie en ook qua financieringsmodel, maar kijk of je kunt investeren in dingen die op de lange termijn effectief kunnen zijn?

Wouter van Ransbeek:

Daar ben ik meestal wel van ja. Daar houd ik van. Er is een heel mooie documentaire, Jiro Dreams of Sushi, die staat op Netflix, echt fantastisch. Dat is een heel klein sushi restaurant in de metro in Tokio. Ik ben daar één keer langsgaan, maar je komt er nooit binnen, want daar zijn maar drie tafeltjes.

Er komt dan een andere sushi chef in de leer bij de grandmaster en die moet vervolgens ongeveer een jaar hetzelfde eitje bakken. Op een bepaald moment komt die meester buiten en die zegt: "Nu is het goed." en hij barst in tranen uit. Om iets echt goed te krijgen, heb je een lange tijd nodig in die ontwikkelingsfase. Als je te snel bent dan is er alleen maar een fractie zichtbaar van wat het zou kunnen zijn. Ik probeer altijd te kijken dat het op het juiste moment zichtbaar wordt, omdat het dan zichtbaar moet zijn in de vorm die je echt wou.

Wat je nu soms ziet, is dat er iets prachtigs in potentie zichtbaar wordt, maar nog net niet klaar is en dan mislukt vaak een idee wat nog niet breed gedragen is en wordt dan vergeten. en bijvoorbeeld ook de lijst. Als we de livestream nu goed doen en goed neerzetten en dat heeft een stijl op zich, een kracht op zich, een impact op zich, dan is het een idee wat langer in de kast lag, wat nog niet zoveel believers had, wat dan gewoon echt een dragende kracht naast ons live werk kan worden.

Boris Franssen:

Als je het dan toch zo hebt, ook over strategie, je zegt focussen en niet te veel versnipperen, want als je focust kun je zorgen dat je alles inzet op datgene waarin je ook wilt excelleren?

Wouter van Ransbeek:

De vraag die mensen mij nu vaak stellen is, je moet net iets meer doen met publiekspotten, participatie online, dat mensen kunnen mailen. Dan denk ik: "Ja, maar dat vraagt een extreme focus en dat vraagt ook om het bouwen van een platform. Wij werken nu met Vimeo met alle mitsen en maren. Dat vraagt eigenlijk dat je nadenkt over: "Hoe moet die interactie tussen dat publiek zijn?"

Als we erin slagen om een derde podium op te bouwen, dan zal er ook een gedachtegang moeten zijn hoe we dat publiek op een online leuke en goede en prikkelende manier betrekken bij de voorstelling en dat ze kunnen applaudisseren op een bepaalde manier. Alleen als ik dat nu zou lanceren in deze fase, dan zou er een deel van de energie en focus van mijn team weggaan naar iets wat secundair is.

Het primaire doel is artistiek zo goed mogelijk voorstellingen vertalen naar een filmische vorm en ervoor zorgen dat we een heel groot publiek kunnen bereiken, die daarmee kennismaakt. Op het moment dat dat allemaal klaar is of in een stabielere fase terecht is gekomen, dan kun je gaan kijken hoe je die omgeving het kijkplezier brengt.

Een groot probleem is, dat het niet zo makkelijk is om het signaal wat binnenkomt direct op je televisie te casten. Dus veel mensen blijven bij de laptop zitten omdat dat nog niet zo evident is. Vimeo laat dat op dit moment nog niet toe. Het zou heel goed zijn mochten we dat voor elkaar krijgen, maar goed first things first. Eerst installeren, eerst ervoor zorgen dat de markt stabiel is en dan gaan we kijken hoe we dat verfijnen en mooi maken. Dat is een concrete managementkeuze die op tafel gelegen heeft waarvan we denken: "Laat ons eerst dat omeletje zo goed kunnen maken dat we dat beheersen."

Boris Franssen:

Ik merk op uit jouw woorden, dat jullie ook sterk gericht zijn op innovatie, of in ieder geval dat het ook op de agenda staat. Toen jullie met de ontwikkeling van ITA live begonnen, waren er toen ook nog andere initiatieven waar jullie ook aan dachten om daar in te investeren?

Wouter van Ransbeek:

Weet je wat het leuke is, dat vind ik zo leuk aan in een culturele instellingen werken, je bent eigenlijk permanent bezig met innovatie omdat je een creatieve organisatie hebt. Het mooie aan het team is, wat hier werkt en de teams in de meeste culturele instellingen die ook zelf dingen produceren, wat fantastisch is, dat wij soms twee of drie jaar op voorhand collectief in het idee moeten geloven en dan langzaam over jaren heen, dat idee ook realiseren.

Soms komt de regisseur en dan zegt hij: "Ik heb deze droom.", die droom betekent meestal dingen die we nog nooit gedaan hebben, of dingen die niet kunnen. Dan gaat er een heel proces van onzekerheid komen, zorgen dat we onze eigen grenzen verkennen, op alle vlakken van de technologie, op het vlak van geluid en op het vlak van video. Deze organisatie is getraind in het loslaten van het vertrouwde en plaats te maken voor de ideeën van anderen of nieuwe ideeën. In die zin is de organisatie ook echt gericht op innovatie.

Daarnaast is het zo mooi dat wij met één van de oudste kunstvormen ter wereld werken. Theater is oud en de basismechanismen van dat theater veranderen niet, maar de instrumenten waarmee je jouw eigen verhalen vertelt en ervoor zorgt dat een publiek weet dat die verhalen verteld worden, dat is de spannende zoektocht van deze tijd.

In de Griekse tragedies had je vaak van die maskers en daar kwamen ze mee op. Dat waren grote maskers en in dat gezicht van die maskers zag je één emotie. Daardoor kon je zien, want daar zaten soms tot 15.000 mensen in die amfitheaters, welke emotie die acteur had in de kern van zijn personage.

Vandaag de dag hebben wij een camera en gaan we heel dicht op dat gezicht filmen en dat gezicht wordt heel groot op een scherm geprojecteerd. Dan heb je eigenlijk hetzelfde soort masker, alleen met de technologie van vandaag. Je zoektocht zowel naar de verbinding met het publiek, maar ook naar de ontwikkeling van je eigen werk ziet de hele tijd op het snijvlak van welke instrumenten, welke esthetiek, welke middelen zijn beschikbaar buiten dit gebouw en hoe kunnen we die op een mooie manier integreren in ons eigen werk?

Boris Franssen:

Als je nou zo door de oogwimpers heen kijkt, hoe gaat het nu verder met ITA life? Wat is de droom?

Wouter van Ransbeek:

Kijk, dat is ook een mooi ding. Soms weet je niet tot wat iets gaat groeien. Enerzijds moet je een lange termijn doel hebben, maar anderzijds moet je ook altijd kunnen schakelen op het moment dat er een kans ontstaat die je niet had voorzien. Ik ben daar een beetje voorzichtig in, met wat ITA live zou kunnen worden. Wat ik fijn zou vinden is, is als het een volwaardig podium wordt met een volwassen programmering. Met een programmering die aangepast is aan dat medium, aangepast is aan dat podium.

Soms reizen mensen twee dagen om hier te komen spelen en kunnen we dat alleen maar twee of drie dagen hier laten zien. Wat ik fantastisch zou vinden is dat we het werk waar we van houden, waar we zoveel inspanning voor leveren, dat we dat blijvend op een grotere schaal kunnen uitzenden. Dat we misschien ook op een bepaald moment – en dat doen we nu ook al – bepaalde stukken kunnen uitzenden.

Bijvoorbeeld Milo Rau met La Reprise. Dat is een stuk wat hier al gespeeld heeft, maar van een van de regisseur waarvan ik denk dat het belangrijk is dat die zichtbaar wordt en dat die zichtbaar is en dat die ook een breder publiek kan aanspreken, zelfs met vrij activistisch en heel heftig werk. Het zou wel mooi zijn, van een voorstelling die echt een bewezen succes is van hem, als ik die terugbreng en ik kan daarvoor 40 tot 50 procent nieuw publiek genereren.

De volgende keer dat hij misschien komt met iets wat fragieler is, of een andere voorstelling, dan is er een basis gelegd rond dat werk en is de context van die kunstenaar net iets groter geworden. Een interessant perspectief is denk ik, als we dat volwassen programmeren, dat er een mooi instrument ontstaat om een werk, niet alleen in Nederland maar ook in het buitenland, veel toegankelijker te maken.

Boris Franssen:

Dan vroeg ik me nog af, ik kan me voorstellen dat kijkers van het interview denken van als ITA live een verdere vlucht neemt, dat het ook jullie financieringsmodel zou kunnen veranderen. Dat jullie misschien nog meer eigen inkomsten kunnen genereren. Klopt dat?

Wouter van Ransbeek:

Laten we eerst eens kijken hoe de bezoekersgroep of de kijkersgroep zich ontwikkelt na corona. Ik denk dat we dan pas met elkaar kunnen gaan kijken of dat het iets blijvend is. Wat ik wel weet is, dat in de cinema's over de hele wereld er wel echt een groep mensen is die dat fijn vinden en goed vinden. Daarom zijn we ook op dit moment aan het kijken of we met bioscopen zouden kunnen samenwerken of andere theaters, waar we zouden kunnen blijven uitzenden.

Of dat financieel uiteindelijk echt een thriving force kan zijn, om ervoor te zorgen dat dit fysieke gebouw met zijn fysieke zalen met zijn fysieke acteurs met zijn fysieke technici met zijn fysieke stoelen met zijn fysieke bezoekers, of we daar zoveel injectie kunnen uit halen? Ik denk dat het dan vanuit andere digitale vormen zal moeten komen.

Er is een hele goede samenwerking met de omroepen gestart in Nederland en dat is heel fijn. We hebben net aangekondigd dat we een tiendelige televisieserie gemaakt hebben van één van de Romeinse tragedies. Die hebben we eerst als live stream uitgezonden, maar daar

hebben we ook zes dagen lang aan gefilmd om daar een tiendelige televisieserie van te maken, die wordt in juni gelanceerd.

Ik denk dat dit misschien een vorm is waarin er extra inkomsten gegenereerd zouden kunnen worden. Een andere vorm zou kunnen zijn, het uitzenden van broadcasts in het buitenland. Dan kun je een volle zaal hier in Nederland hebben en daar nog iets aan toevoegen. Alleen moet je er dan wel altijd in slagen om de initiële investering, die toch voor elk van die streams noodzakelijk is, terug te krijgen.

Boris Franssen:

Ik las in een artikel in de Engelse krant dat er door sommige deskundigen een tweedeling wordt verwacht in de kunst, met name ook bij podiumkunst instellingen, met instellingen die de digitale slag kunnen maken en diegenen die het niet kunnen bijbenen. Hoe kijk jij daar tegen aan?

Wouter van Ransbeek:

Ik vraag me af of dat voor elke instelling zo slecht is, zolang je maar een publiek hebt voor je werk, of dat nu live of digitaal is, wat in verhouding staat met de investering die je in je werk doet, denk ik dat je je levensdoel als organisatie bereikt hebt. Ik denk wel dat elke organisaties zal moeten slagen in digitale marketing en het digitaliseren van het klantcontact. Ik denk dat dat belangrijk is omdat het eigenlijk overal in de rest van de samenleving gebeurt en zal gebeuren.

Het theater en ik denk ook de podiumkunsten in het algemeen worden steeds aantrekkelijker omdat wij het enige medium zijn waar nog tijd en plaats samen komt en waar niet iets on demand is. We worden steeds exclusiever – want ik heb veel vrienden die niet graag naar het theater gaan en ik zei altijd: "Je kan het ook als een soort urban retreat zien.", want het mooie is, je komt binnen, je moet je telefoon uitzetten.

Vervolgens zit je bij iets wat je niet kunt controleren, je kunt het ook niet uitzetten en het is ook niet zo makkelijk om weg te gaan, dus je kan ook gewoon heel even rust hebben. In het beste geval zet dat wat je ziet je aan tot denken. Ik denk dat het principe van van live en het feit dat je samenkomt in een ruimte, in een afgesloten ruimte, dat het meer relevantie gaat hebben in de toekomst dan vroeger.

We moeten niet allemaal de digitale revolutie volgen. Ik denk dat het alleen maar een toevoeging kan zijn aan je werk. Dan moet je je afvragen of je dat wil, of je daarin wilt investeren. Wij hadden nooit ITA live kunnen opzetten met de energie die we nu hebben, als we ook nog eens elke avond twee zalen te vullen hadden, omdat we daar niet de manpower en de kracht en energie voor gehad hebben om het zo te lanceren.

Ik ben mij nu samen met mijn team aan het voorbereiden voor als we weer opengaan: Hoe gaan we die energie en die focus houden? Hoe bouwen we een team onafhankelijk van het team wat het normale werk dagelijkse doet? Hoe kunnen we dat bouwen dat het een continuïteit op zichzelf zal zijn? Ik hoop dat daar, want daar hadden we het net over, een mogelijkheid is om daar steun voor te vinden, of dit nu privaat of publiek is.

Ik denk dat dit best belangrijk is, willen we de vondsten en de gedachtegangen die ontstaan tijdens deze crisis ook echt in een continue een kracht vertalen. Dan gaan we een kracht moeten bouwen die buiten de normale weg van de organisaties staat.

Boris Franssen:

Wouter, betekent dat eigenlijk dat ITA live, misschien ook een apart bedrijf gaat worden binnen jullie structuur?

Wouter van Ransbeek:

Ik weet het niet. Juridisch gezien hebben we daar nog niet over nagedacht. Daar hebben we nog niet over nagedacht of dat moet of niet. Ik denk dat het altijd dicht bij ons hart zal blijven liggen als bedrijf. Alleen ik denk dat we praktisch, organisatorisch en qua knowhow en qua voorbereidingskracht, dat we daar wel een derde organisatiestroom van moeten maken, waardoor dat zijn eigen principes, zijn eigen routine heeft.

Een theater, als het onze, leeft ook van bepaalde routines. Als je elke avond een nieuwe voorstelling moet tonen, dan moet er ook op een bepaald moment een routine in iets komen en dat is nu nog helemaal niet aan de hand. We rijden nog in het wilde westen op paarden rond en soms rijden we ook nog eens de verkeerde kant op. Als we een keer weer open gaan, hebben we die tijd waarschijnlijk niet meer om te veel de verkeerde kant op te rijden.

Boris Franssen:

Ik vroeg me nog af, strategie wordt vaak geassocieerd met ofwel het benutten van kansen of het inspelen op bedreigingen die zich voordoen. Is ITA live meer het benutten van een kans, zoals je benoemde, of is het ook inspelen op een bedreiging?

Wouter van Ransbeek:

Ik denk dat in veel dingen de kans de kogel is en de bedreiging, zoals bij corona, is de trigger. Ik denk dat het altijd hand in hand gaat. Ik denk dat je creatiever wordt als je de hete adem in je nek hebt. Als je het idee nog niet hebt, of niet een doel hebt waar je naartoe gaat, dan kom je er ook niet. Dan kan er wel een bedreiging zijn, maar dan raak je verlamd. Ik denk dat het een mooi spel is van enerzijds een idee hebben en anderzijds ook de noodzaak om dat te realiseren. Die moet vanuit je interne kracht komen, als persoon als organisatie. Soms heb je ook een duwtje van de samenleving nodig, of van een ontwikkeling die er is.

Boris Franssen:

We hebben ook Ralph Keuning geïnterviewd van museum de fundatie en die zei: "Als je succes hebt, ontstaat er verleiding om er van allerlei dingen bij te gaan doen en dat moet je bij uitstek niet doen.", zegt hij. Blijven focussen. Komen jullie in de verleiding om nog dingen erbij te gaan doen door dit succes?

Wouter van Ransbeek:

Dat is heel interessant, want een merk als coca cola is best groot geworden door altijd hetzelfde te doen. Je kan ook groeien en dingen erbij doen *as long as you stay true to the core of what you do*. Dat is natuurlijk wel een ambitie die we altijd hebben en ook een gezonde ambitie vinden om te kijken hoe we ons werk nog breder kunnen verspreiden. De focus op je basisidee die moet je niet te snel loslaten, want dan raak je denk ik soms een beetje verdwaald.